

Õiguskantsler

Luunja Keskkool
luunjakk@luunja.edu.ee

Meie 10.11.2023 nr 7-5/231386/2305771

Õpihuvilaagris osalemise eest tasu küsimine

Austatud direktor

Õiguskantsleril paluti kontrollida, kas Luunja Keskkool käitus õigesti, kui küsis õpihuvilaagrist osa võtnud laste vanemalt osalustasu.

On igati tervitatav, et koolid korraldavad õppeaasta jooksul mitmesuguseid üritusi õpilaste õpihuvi suurendamiseks ja silmaringi avardamiseks. Tunnustan kõigiti ka Luunja Keskkooli algatust õppetööd mitmekesistada ja anda lastele võimalus arendada oma suhtlemis- ja koostööoskusi väljaspool kooli. Seejuures tuleb siiski silmas pidada, et tasu tohib küsida vaid õppekavavälise tegevuse eest. See, kas tegemist on õppekavasse kuuluva ettevõtmisega, peab olema selge nii lastele kui vanematele. Oluline on arvestada ka nende lastega, kelle vanematel ei ole võimalik õppekavavälise tegevuse eest maksta.

Luunja Keskkool korraldas 4.–6. septembrini Põlvamaal Valgemetsas 5.–12. klassi õpilastele õpihuvilaagri. Lapsevanematel tuli maksta laagris osalemise tasu 30 eurot Luunja Vallavalitsuse arvelduskontole. Kooli veebilehel avaldatud teates on öeldud: „Õpihuvi laager on kooliaasta alguse juurde kuuluv õppetöö osa, kus osaletakse koos klassikaaslastega, kus on huvitav ning kus laagri tegevuste käigus ka õpitakse, äratatakse huvi õppimise, teadasaamise ja isetegemise vastu. Õpihuvi laager aitab siduda teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi, aitab lihvida suhtlemis- ja koostööoskusi ning tunda rõõmu kaaslastega koos tegutsemisest, et seeläbi turgutada põhi- ja keskhariiduse tasemel õppijate õpimotivatsiooni, vaimset tervist, üldpädevusi ning huvi ainevaldkondade vastu.“ Lisaks andis kool teada, et „käesoleval aastal tuleb lapsevanemal tasuda õpihuvi laagris osalemise eest omaosalus 30 eurot“.

Luunja Keskkooli [veebilehel](#) avaldatud teatest võib aru saada, et kolmepäevane õpihuvilaager korraldati õppetöö osana. Niiviisi sai teatest aru ka õiguskantsleri poole pöördunud lapsevanem. Laager toimuski esmaspäevast kolmapäevani ehk tavalistel koolipäevadel. Nii Luunja Keskkooli põhikooli õppekavas (vt [õppekava](#) p 5.4) kui ka gümnaasiumi õppekavas (vt [õppekava](#) p 5.3) on kirjas, et kool korraldab õpilaste üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks muu hulgas õppelaagreid. Seega on mõistetav, et õpilased ja lapsevanemad pidasid laagrit kohustusliku õppetöö osaks.

Samal ajal on [põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse \(PGS\)](#) § 82 lõikes 11 öeldud, et kool ei tohi õpilastelt ega vanematelt nõuda munitsipaal- või riigikoolis õppekava alusel toimuva põhi- või keskhariidusõppe kaasrahastamist. Koolipidaja peab muu hulgas toetama oma koolide eripära väljaarendamist ning tagama, et kooli õppekavasse kuuluva tegevuse kulud kaetaks eelarvest. Nii kooli õppekava kui ka kooli eelarve arutatakse läbi hoolekogus, mille töös osaleb teiste hulgas ka koolipidaja esindaja.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Selgitasite õiguskantsleri nõunikule, et laager oli kavandatud õppekavavälise ettevõtmisena. Märkisite, et avaldatud teatega sooviti meelitada rohkem õpilasi laagrist osa võtma. Kokkuvõttes osales Teie sõnul laagris ca 58% sihtgruppi kuuluvatest lastest ja nendele, kes laagris ei osalenud, anti Stuudiumi kaudu 09.08.2023 teada koolitöö korraldusest laagripäevade ajal. Ühtlasi anti peredele Stuudiumi kaudu teada, et laagri rahastamiseks on võimalik taotleda vallalt toetust. Kõik pered, kes toetust taotlesid, selle ka said.

Seadus lubab vanematelt raha küsida õppekavavälise tegevuse eest (vt [PGS](#) § 82 lg 11 teine lause). Kooli õppekavavälise tegevuse korraldamise üle otsustab põhimääruse kohaselt kooli direktor. Praegu on Luunja Keskkooli põhimääruses õppekavavälise tegevusena nimetatud vaid pikapäevarühma tööd ja huvitegevust (vt [põhimääruse](#) § 24). Luunja Keskkooli [põhimääruse](#) § 24 lõike 2 kohaselt otsustab kooli direktor lähtuvalt kooli eelarvest, kas õppekavavälisest tegevusest korraldatakse tasu eest või tasuta. Kui seda korraldatakse tasu eest, siis kinnitatakse õppekavavälise tegevuse hind vallavalitsuse korraldusega. Teie sõnul vallavalitsus õppelaagri hinda kirjalikult ei kehtestanud.

Igal juhul peab kool õppekavavälise tegevuse kulud, mida ei kaeta kooli eelarvest või näiteks mõne projekti jaoks ettenähtud rahast, vanematega eelnevalt läbi arutama ning võtma arvesse vanemate võimalusi ja vajadusi. Selleks peabki vanematele varem teada andma, milliseid õppekavaväliseid ettevõtmisi lähiajal plaanitakse. Tegevus, mida tuleb vanematel rahastada, ei saa olla õppekavajärgne õppetöö osa. Õppekavavälise tegevuse kaasrahastamine saab toimuda vaid vanemate nõusolekul. Sestap peab kool eelnevalt selgeks tegema ja ka oma sõnumites tagama selguse, milline tegevus on õppekavaväliline ja milline õppekavakohane. Koolil on sobimatu meelitada õppekavavälisest tegevusest osa võtma teatega, millega on jäetud mulje nagu tegu oleks õppetöö osaga.

Koolil tuleks mõelda kindlasti ka nende laste kaasamisele, kelle vanematel ei ole võimalik (nt majanduslikel põhjustel) õppekavavälisest tegevusest lühema või pikema aja jooksul rahastada. Ükski laps ei tohiks end tunda kõrvalejäetuna selle pärast, et tema pere ei saa endale selliseid kulutusi lubada. Kool saab kaaluda, kas katta nende laste üritustes osalemise kulud kooli või valla eelarvest. Kui tegu on õppekavavälise tegevusega, ei pea laps õppetöös osalema sel ajal, kui teised on õppekavavälisel üritusel. Kui kool üksnes pakub õpilastele võimalust koolis olla, siis peab sellest võimalusest selgelt teavitama ka vanemaid (vt õiguskantsleri 17.04.2020 [seisukoht](#)).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: Luunja Vallavalitsus, Luunja Vallavolikogu

Marje Kask 6 93 8427
Marje.Kask@oiguskantsler.ee